Blynyddoedd Cynnar Cymru

Maniffesto Etholiad 2026

Ffordd Gymreig Ymlaen ar gyfer y Blynyddoedd Cynnar: Blaenoriaethau Polisi ar gyfer y Senedd Nesaf

David Dallimore
Cadeirydd

David Goodger
Prif Swyddog
Gweithredol

Neges gan ein Cadeirydd a Prif Swyddog Gweithredol

Rydym yn falch o lansio Maniffesto ar gyfer y Blynyddoedd Cynnar ar gyfer etholiadau'r Senedd 2026.

Blynyddoedd Cynnar Cymru yw'r prif sefydliad sy'n cynrychioli darparwyr ac yn ymgyrchu am well gwasanaethau i'r plant ieuengaf a'u teuluoedd yng Nghymru. Mae ein Maniffesto ar gyfer y Blynyddoedd Cynnar wedi'i anelu at bleidiau gwleidyddol ac Aelodau Senedd uchelgeisiol i ganolbwyntio sylw ac ymdrechion ar wella cyfleoedd i bob baban a phlentyn ifanc.

Mae tystiolaeth ryngwladol gref bod y blynyddoedd cynnar (0 i 7 oed) yn gosod y sylfeini ar gyfer datblygiad plant gyda chysylltiadau cryf â chanlyniadau iechyd, addysgol, cymdeithasol ac economaidd yn ystod oedolyniaeth[1]. Ond nid yw plant yng Nghymru bob amser yn cael y dechrau gorau mewn bywyd.

Dros y ddau dymor diwethaf yn y Senedd, bu cynnydd cyson ym mholisi Blynyddoedd Cynnar yng Nghymru. Rydym wedi gweld ymrwymiadau i ddarparu cynnig cyffredinol i bob plentyn 2 oed[2], gweithredu'r Cynnig Gofal Plant Gymru[3], Cwricwlwm sy'n canolbwyntio ar y plentyn ar gyfer leoliadau meithrin a ariennir nas cynhelir[4], a lansiad Chwarae, Dysgu a Gofal Plentyndod Cynnar[5].

Ynghyd â hyn, mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i Gynllun 10 Mlynedd ar gyfer y Gweithlu Gofal Plant (wedi'i adnewyddu ym mis Gorffennaf 2024),[6] Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr[7], a Chynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol.[8]

Rydym yn cydnabod bod llawer wedi'i gyflawni ac mae gennym falchder o'n hanes o weithio ar draws y sbectrwm gwleidyddol a Llywodraeth Cymru i gefnogi a dylanwadu ar newid.

Ein gweledigaeth yw am gyfer ecosystem neu wasanaethau bywiog a gweithwyr proffesiynol sy'n caniatáu i bob plentyn yng Nghymru chwarae, dysgu a ffynnu, a chael cymorth i wireddu eu potensial.

Er mwyn i ni wireddu'r weledigaeth hon, mae angen i ni adeiladu ar y cynnydd sydd eisoes wedi'i wneud, ond gyda mwy fyth o ymrwymiad i wella'r sector, y system, a'r amodau ar gyfer pob baban a phlentyn.

Bydd angen i'r Senedd nesaf a Llywodraeth nesaf Cymru edrych i'r dyfodol ac ymrwymo i gefnogi cenedlaethau'r dyfodol.

Ein gwahoddiad i chi yw i gweithio gyda ni. Gyda'i gilydd, byddai'r argymhellion polisi canlynol yn gwneud gwahaniaeth enfawr ac yn arwain at fanteision hirdymor i'r sector, i blant a theuluoedd, ac i ddyfodol Cymru.

Os hoffech drafod unrhyw un o'r argymhellion neu gael sgwrs fwy cyffredinol am gefnogi plant yn y blynyddoedd cynnar, byddem yn falch iawn o glywed gennych.

Dr David Dalimore
Cadeirydd Blynyddoedd Cynnar Cymru sy'n cynrychioli'r Bwrdd a'n haelodau

David Goodger
Prif Swyddog Gweithredol Blynyddoedd Cynnar Cymru

1 https://heckmanequation.org/
2 https://www.gov.wales/flying-start-childcare-exceeds-expansion-targets-wales
3 https://www.gov.wales/childcare-offer-for-wales-campaign
4 https://hwb.gov.wales/api/storage/b1801d78-38c3-4320-9818-d9996c21aef8/220914-a-curriculum-for-funded-non-maintained-nursery-settings.pdf
5 https://www.gov.wales/early-childhood-play-learning-and-care-ecplc
6 https://www.gov.wales/written-statement-review-and-refresh-10-year-childcare-play-and-early-years-workforce-plan
7 https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2018-12/cymraeg-2050-welsh-language-strategy.pdf
8 https://www.gov.wales/anti-racist-wales-action-plan-2024-update-html

Ffordd Gymreig Ymlaen ar gyfer y Blynyddoedd Cynnar: Blaenoriaethau Polisi ar gyfer y Senedd Nesaf

Mae'r ddogfen hon yn amlinellu cyfres o argymhellion polisi sy'n seiliedig ar dystiolaeth er mwyn ehangu gofal ac addysg y blynyddoedd cynnar yng Nghymru.

Gan dynnu ar ymchwil, ymgysylltiad â'r sector, a phrofiadau byw teuluoedd ac ymarferwyr, rydym yn cynnig fframwaith strategol i sicrhau bod pob plentyn yng Nghymru yn cael y dechrau gorau posibl mewn bywyd. Mae ein hargymhellion yn canolbwyntio ar ddiwygiadau statudol, ddatblygiad y gweithlu, cymorth i rieni, ac ymarfer cynhwysol, gyda phwyslais arbennig ar y 1,000 diwrnod cyntaf o fywyd.

Mae’r ddogfen hon, ynghyd â Bil Bob Plentyn – A law for every child[9], a’r ddogfen Y Dechrau Gorau Mewn Bywyd: Mae’r Fframwaith Gweithredu[10] ar gyfer y Blynyddoedd Cynnar, yn cynnig llwybr tuag at brofiad blynyddoedd cynnar hyd yn oed gwell i blant, eu teuluoedd a’r gweithlu yng Nghymru. Mae Blynyddoedd Cynnar Cymru yn falch o gefnogi’r ddwy ddogfen ochr yn ochr â’r argymhellion yn ein maniffesto.

9 https://issuu.com/childreninwales/docs/bil_pob_plentyn_-_a_law_for_every_child?fr=sMjFkZDg0Mjg0OTI
10 https://icc.gig.cymru/newyddion1/lleisiau-rhieni-wrth-wraidd-fframwaith-gweithredu-ar-gyfer-y-blynyddoedd-cynnar-newydd/

1 Cydnabyddiaeth Statudol o Chwarae, Dysgu a Gofal Plentyndod Cynnar

Argymhelliad

Gwneud Chwarae, Dysgu a Gofal Plentyndod Cynnar yn gyfrifoldeb statudol ar draws pob lleoliad blynyddoedd cynnar.

Rhesymeg

Mae Chwarae, Dysgu a Gofal Plentyndod Cynnar yn darparu fframwaith cyfannol ar gyfer gofal, chwarae a dysgu plant rhwng 0 a 5 oed. Mae'n cyd-fynd â'r CCUHP ac yn hyrwyddo tegwch ar draws lleoliadau amrywiol. Byddai mabwysiadu statudol yn sicrhau cysondeb, ansawdd ac ymarfer sy'n canolbwyntio ar blant ledled Cymru.

2 Diwygio Absenoldeb a Chymorth i Rieni

Argymhelliad

Cynyddu hyd a chymorth ariannol ar gyfer absenoldeb mamolaeth a thadolaeth i gyd-fynd â dechrau darpariaeth gofal plant wedi'i ariannu at ddwy oed.

Rhesymeg

Mae rhesymau cymdeithasol, economaidd ac iechyd cryf am gynyddu hyd a chymorth ariannol ar gyfer absenoldeb mamolaeth a thadolaeth. Mae cyfnod hirach yn caniatáu i rieni ffurfio bondiau emosiynol cryfach gyda'u babanod newydd-anedig, sy'n hanfodol ar gyfer datblygiad cynnar; mae cyfnod mamolaeth estynedig yn cefnogi bwydo ar y fron, sydd wedi profi manteision iechyd i'r fam a'r plentyn; ac mae astudiaethau'n dangos bod cyfnod famolaeth/tadolaeth â chyflog yn gysylltiedig â gostyngiadau mewn marwolaeth babanod.

3 Cyllid Gofal Plant Cynaliadwy

Argymhelliad

Cynyddu'r gyfradd cyllid ar gyfer Cynnig Gofal Plant y Llywodraeth dros y £6.40 yr awr bresennol.

Rhesymeg

Nid yw'r cyllid presennol i leoliadau blynyddoedd cynnar i ddarparu Cynnig Gofal Plant Llywodraeth Cymru yn adlewyrchu costau cynyddol y sector. Byddai cyfradd uwch yn cefnogi cadw staff, darpariaeth o ansawdd, a chynaliadwyedd hirdymor lleoliadau blynyddoedd cynnar.

4 Cynnig Gofal Plant Hygyrch a Symlach

Argymhelliad

Symleiddio'r broses ymgeisio ar gyfer rhieni a gofalwyr am fynediad at ofal plant a ariennir.

Rhesymeg

Mae cymhlethdod yn y system bresennol yn rhwystr i ddefnydd. Byddai symleiddio yn gwella mynediad, yn enwedig i deuluoedd difreintiedig, ac yn cefnogi uchelgeisiau gofal plant cyffredinol Llywodraeth Cymru.

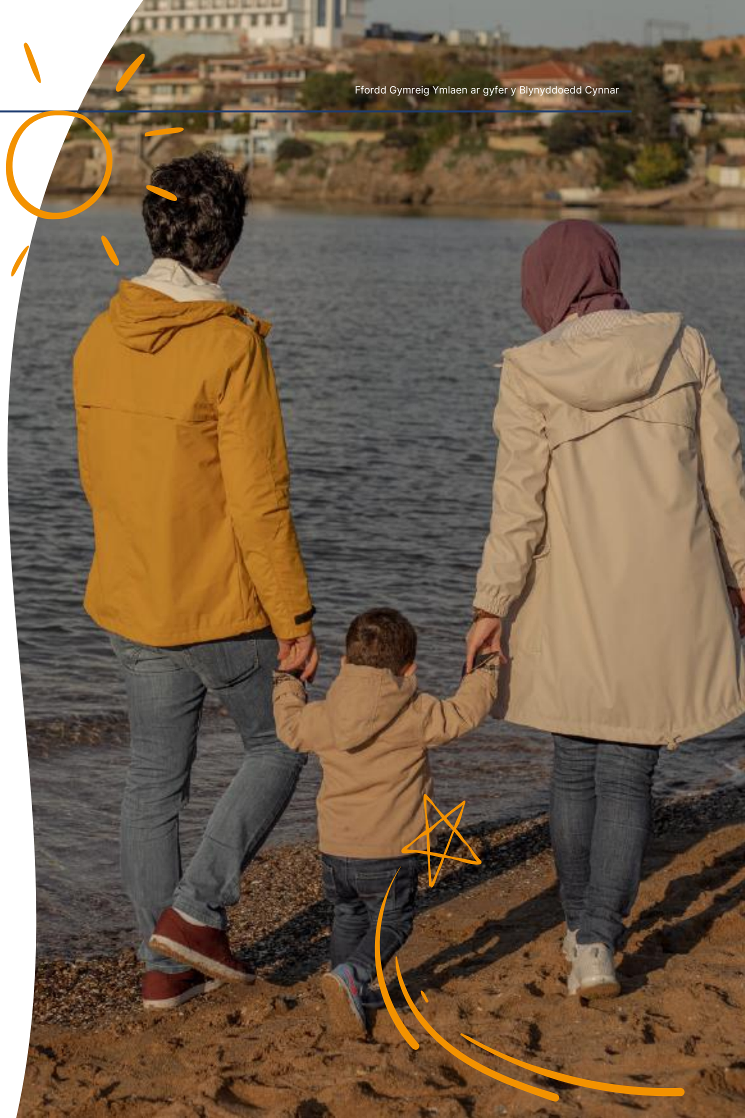

5 Cryfhau Gwasanaethau Cymorth Rhieni

Argymhelliad

Ehangu mynediad at gyngor rhianta a chymorth datblygiadol o feichiogrwydd ymlaen.

Rhesymeg

Mae ymyrraeth gynnar yn hanfodol. Mae darparu cymorth hygyrch, cymunedol yn gwella iechyd a datblygiad plant, a hyder rhieni.

6 Arweinyddiaeth ac Atebolrwydd Gweinidogol

Argymhelliad

Penodi Gweinidog ymroddedig dros Fabanod a Phlant.

Rhesymeg

Byddai rôl Weinidogol yn sicrhau bod materion blynyddoedd cynnar yn cael eu blaenoriaethu wrth lunio polisïau a bod lleisiau plant yn cael eu cynrychioli ar y lefel uchaf.

7 Diwygio Terminoleg

Argymhelliad

Ailenwi'r Comisiynydd Plant i'r Comisiynydd Babanod a Phlant.

Rhesymeg

Mae'r newid hwn yn adlewyrchu pwysigrwydd y 1,000 diwrnod cyntaf ac yn cryfhau gwelededd hawliau babanod mewn disgwrs polisi.

8 Symudiad a Datblygiad Corfforol

Argymhelliad

Ymgorffori symudiad a gweithgarwch corfforol mewn deddfwriaeth blynyddoedd cynnar.

Rhesymeg

Mae gweithgarwch corfforol yn cefnogi datblygiad modur, gwybyddol a chymdeithasol. Mae mynd i'r afael ag ymddygiad eisteddog yn hanfodol ar gyfer canlyniadau iechyd hirdymor.

9 Ymarfer Cynhwysol a Gwrth-hiliol

Argymhelliad

Mandadu dulliau gwrth-hiliol mewn lleoliadau blynyddoedd cynnar.

Rhesymeg

Mae ymarfer cynhwysol yn cefnogi cyfleoedd cyfartal ac ymatebol diwylliannol. Mae'n cyfrannu at nod Llywodraeth Cymru o Gymru wrth-hiliol erbyn 2030.

10 Canolbwyntio ar y 1.000 Diwrnod Cyntaf

Argymhelliad

Cynyddu cymorth i deuluoedd yn ystod beichiogrwydd a'r ddwy flynedd gyntaf o fywyd.

Rhesymeg

Mae'r cyfnod hwn yn sylfaenol ar gyfer datblygiad gydol oes. Mae buddsoddi mewn cymorth cynnar yn cynhyrchu enillion cymdeithasol ac economaidd sylweddol.

11 Datblygu'r Gweithlu

Argymhelliad

Gwella cyflog, amodau, a llwybrau gyrfa ar gyfer ymarferwyr blynyddoedd cynnar.

Rhesymeg

Mae'r sector yn wynebu trosiant uchel a chyflog isel. Mae buddsoddi yn y gweithlu yn allweddol i sicrhau ansawdd a pharhad mewn gofal.

12 Hyrwyddo'r Gymraeg

Argymhelliad

Cynyddu cyllid i sefydliadau sy'n hyrwyddo'r Gymraeg mewn lleoliadau blynyddoedd cynnar.

Rhesymeg

Mae amlygiad cynnar i'r Gymraeg yn cefnogi caffael iaith a hunaniaeth ddiwylliannol. Gall cyllid targedig bontio'r bwlch i deuluoedd di-gymraeg.

13 Cymarebau Gofal Plant

Argymhelliad

Deddfu ar gyfer cymarebau staff-i-blant isel.

Rhesymeg

Mae cymarebau is mewn lleoliadau blynyddoedd cynnar yn galluogi gofal personol a gwell canlyniadau datblygiadol. Mae mesurau arbed costau sy'n cynyddu cymarebau yn risg o newidio ansawdd.

14 Cymorth Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)

Argymhellion

- Cyflymu'r broses atgyfeirio ar gyfer plant bach ag ADY.
- Ariannu hyfforddiant staff a lleihau cymarebau mewn lleoliadau ADY.
- Cynyddu capasiti ymwelwyr iechyd a chymorth gan awdurdodau lleol.

Rhesymeg

Mae canfod a gweithredu'n gynnar yn hollbwysig. Mae oedi a phrinder adnoddau presennol yn rhwystro cymorth effeithiol i blant ag ADY.

Gweithio gyda'r sector ehangach:

Mae Blynyddoedd Cynnar Cymru hefyd yn falch o gefnogi **Bil Bob Plentyn**[11], a grëwyd gan Jane Dodds a'r Grŵp Trawsbleidiol ar Blant a Theuluoedd, ynghyd â'r **Y Dechrau Gorau mewn Bywyd: Fframwaith Gweithredu ar gyfer y Blynyddoedd Cynnar**[12] gan Iechyd Cyhoeddus Cymru. Hoffem hefyd annog y defnydd o fframwaith **Chwarae, Dysgu a Gofal Plentyndod Cynnar**[13] Llywodraeth Cymru sy'n helpu i lywio arferion blynyddoedd cynnar.

11 Bil Pob Plentyn | A Law for Every Child (Gorffennaf 2025) wedi'i ddatblygu gan Grŵp Trawsbleidiol y Senedd ar Blant a Theuluoedd a Grŵp Trawsbleidiol y Senedd ar Blant yn Ein Gofal. https://issuu.com/childreninwales/docs/bil_pob_plentyn_-_a_law_for_every_child?fr=sMjFkZDg0Mjg0OTI

12 Y Dechrau Gorau mewn Bywyd: Fframwaith Gweithredu ar gyfer y Blynyddoedd Cynnar, a gyhoeddwyd gan Iechyd Cyhoeddus Cymru ar 1 Gorffennaf 2025 ochr yn ochr ag adroddiad Mewnwelediadau Rhieni, yn amlinellu dull newydd o wella cymorth i deuluoedd â babanod a phlant ifanc. "Mae'n cyfuno arbenigedd gweithwyr proffesiynol y blynyddoedd cynnar â phrofiadau byw rhieni a gofalwyr i egluro'n glir beth mae'n ei olygu i roi'r dechrau gorau mewn bywyd i bob plentyn yng Nghymru, ac yn cyflwyno gweledigaeth gytûn o sut y gall y system blynyddoedd cynnar wireddu'r nod hwn. https://icc.gig.cymru/newyddion1/lleisiau-rhieni-wrth-wraidd-fframwaith-gweithredu-ar-gyfer-y-blynyddoedd-cynnar-newydd/

13 Chwarae, Dysgu a Gofal Plentyndod Cynnar yw ddull integredig o addysg a gofal plant i blant 0-5 oed, sy'n canolbwyntio ar ddatblygiad cyfannol i gefnogi lles a dysgu gydol oes, gan alinio â Chwricwlwm Cymru a'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol.. https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/chwarae-dysgu-a-gofal-plentyndod-cynnar-yng-nghymru/

Cyhoeddwyd Medi 2025

02920 451242 info@earlyyears.wales earlyyears.wales / blynyddoeddcynnar.cymru

Blynyddoedd Cynnar Cymru 2018 / Early Years Wales 2018. Gofrestredi yn Cymru / Registered in Wales.
Swyddfa Gofrestredig: Uned 9, Centre Court, Trefforest, Rhondda Cynon Taf CF37 5YR /
Registered Office: Unit 9, Centre Court, Treforest, Rhondda Cynon Taff CF37 5YR
Cwmni cyfyngedig trwy warant / Company limited by guarantee 3164233. Elusen / Charity 1056381

Cynnig Cymraeg